

Dokumentationsmall för genomförande av nämndbesök inom gymnasie- och gymnasiesärskolan 2019/20

Besöken genomförs av två ledamöter från majoriteten och två ledamöter från oppositionen samt av en tjänsteperson från utbildningsförvaltningen. Besöket leds av ledamöterna från majoriteten. Tjänstepersonen för anteckningar enligt nedanstående frågeområden som redovisas för nämnden vid nästkommande sammanträde.

Underlag inför besöken:

- Enkätresultat elevenkät våren 2019
- Kvalitetsrapport läsåret 18/19
- Resultatuppföljning för läsåret 18/19

Skola:	Berzeliusskolan GYSÄR
Deltagande ledamöter:	Åsa Wennergren, Kjell o Lejon, Mikael Svensson och Torsten Svärdröm
Deltagande tjänsteperson:	Margareta Edvardsson
Besöksdatum:	200311
Länk till skolans hemsida:	https://www.linkoping.se/forskola-och-utbildning/gymnasieskola/kommunala-gymnasieskolor/berzeliusskolan/gymnasiesarskolan/

Gymnasiesärskolan

Inledning från skolledning

Ex. organisation, beskrivning av verksamheten, aktuella utvecklingsområden/utvecklingsprojekt.

Skolledningen, Magnus Johansson (enhetschef), Leif Skarp (rektor) och Mimmi Lundin (biträdande rektor), hälsade välkomna till Berzeliusskolan.

Det är ett stort tryck på Berzeliusskolan på alla nivåer, med många sökande till grundskolan, till gymnasieskolan och ett ökande antal elever med mycket stora behov på gymnasiesärskolan. Det är viktigt att alla delar får det de behöver. Gymnasiesärskolans lokaler har anpassats under flera år för att kunna möta den elevgrupp som över tid har andra behov. Det är viktigt att skolan kan kunna trygga arbetsmiljön både för personal och elever.

Dagens möten (det som inte passar in under övriga rubriker)

Träff med personal

Vi träffade åtta från personal; assistenter, lärare och specialpedagoger både från nationella gymnasiesärskoleprogram och från det individuella programmet.

Många av lärarna är speciallärare med inriktning mot utvecklingsstörning. Många har läst inom läraryftet. För att bli speciallärare mot utvecklingsstörning krävs en lärar- eller förskolärarytexamen samt en speciallärarutbildning om 90 hp.

Träff med eleverna

Vi träffade elva elever, alla medlemmar i elevrådet. Med var också tre assistenter som hjälpte till med kommunikationen. Eleverna var väldigt nyfikna och frågvisa.

Eleverna fick frågan om hur de har det på skolan? BRA! hördes från många håll. Då blev det följdfråga om varför det är så bra. Anledningarna var många; matten, trevliga lärare och assistenter, att man får jobba med olika ämnen.

Eleverna tycker att skolmaten är god.

Träffen avslutade med några glada tillrop från eleverna:

Allt är bra som det är!

Visst är det kul!

Besök i verksamheten

Vi gick runt i lokalerna. Lokalerna har anpassats efter hand till den ökande gruppen av elever med stora behov av ytor och hjälpmedel för personalen. Ett rum för sinnesstimulering är under uppbyggnad.

Träff med skolledningen (summering av dagen)

En diskussion kring elever med behov av både boende och skola. På andra håll finns lösningar där man kan kombinera boende och skola. Under några år har det inte gått att lösa boende för ungdomar i Linköping utan de har fått flytta till andra kommuner. Några ungdom har bott i en kommun, men gått i skola i en annan och åkt taxi mellan skola och boende. Skolledningen framför att skolboende bör kunna erbjudas i en så stor kommun som Linköping. Det finns ett föräldraperspektiv på detta. Linköpings kommun borde kunna göra detta både bättre och billigare. Det finns behov av både boende och skolboenden. Antalet ungdomar med stora behov ökar på sikt och idag ser man en kraftig ökning inom grundsärskolans lägre åldrar. Detta blir en stor utmaning på sikt. Frågan tas med till gemensamt presidium med barn- och ungdomsnämnden och social- och omsorgsnämnden.

Den nya ersättningsmodellen (som togs beslut om hösten 2018) för gymnasiesärskolan är bra och fungerar bra för verksamheten.

Skolan har fler utåtagerande elever än tidigare. Skolledningen har ett nära samarbete med skyddsombuden med träffar varje vecka. Främst assistentgruppen hamnar i riskzonen till exempel vid hämtning och lämning. Ungdomarna blir stora och starka vilket medför att arbetsmiljön ser helt annorlunda ut på högstadiet/gymnasiet gentemot för tidigare år i grundsärskolan.

Skadeportalen (där verksamheten anmäler arbetsskador) fungerar inte så bra. Går idag inte att få ut rapporter ur systemet.

Skolledningen lyfter också en oro för kompetensförsörjningen framåt med många pensionsavgångar. Det är ett problem att LiU kräver 15 hp svenska för speciallärare utbildning mot utvecklingsstörning, räcker inte med att man har en lärare- eller förskolärarexamen som det gör på andra lärosäten. Frågan tas vidare till förvaltningen och samverkan med LiU.

Skolledningen uttrycker sin glädje och stolthet över den besjälade elevgruppen. En nämndledamot lyfte den rätta attityden hos personalen där det så tydligt framgår hur man ser på sitt uppdrag. Skolledningen ska också ta åt sig av detta. Skolledningen försöker att ligga steget före till exempel vid anpassning av lokalerna vilket ger positiv effekt i personalgruppen.

Det är inte mycket korttidsfrånvaro men för den som ändå är kan det vara svårt att hitta korttidsvikarier för. De duktiga vikarierna förvinner snabbt till långa vikariat eller fasta anställningar. Rektor träffar elevassistenterna varje morgon för att stämma av dagens behov av vikarier utifrån vilka elever som är på plats. Det är en flexible personalgrupp som löser mycket gemensamt.

Skolan har jobbat med ett förtydligande av yrkesrollerna lärare och elevassistent. Av de anställda är 35 % lärare och 65 % elevassistenter. När skolan rekryterar elevassistenter har man ett 100-tal sökande. Behöriga elevassistenter har 21 000 – 27 000 kronor i månadslön. Alla har inte heltidstjänster, men ingen efterfrågar mer i samband med ”Rätt till heltid” som blir en försöksverksamhet på Berzelius till hösten. Assistenterna är även ledsagare i färdtjänsten och flera jobbar extra inom LSS. Det är några ska ner till heltid.

Skolan lyfter också oron för vad som väntar eleverna efter avslutad gymnasiesärskola. ”Daglig verksamhet behöver också ta höjd för den förändrade elevgruppen, det måste finnas ett gott liv efter det fjärde året på gymnasiesärskolan”. Man saknar en arena för diskussion och efterfrågar övergångsrutiner och att beslut om placering är taget innan eleven slutar. ”Daglig verksamhet borde möta upp och komma på besök medan eleverna finns i skolan”. Frågan tas med till förvaltningen för att lyftas på gemensamt presidium med social- och omsorgsnämnden.

Tyvärr så är Vasahallen ännu inte i sikte vilket är problematiskt för matsituationen och idrottsundervisningen.

Skolan vill också passa på att bjuda in nämndledamöterna till sin årliga musikal. Det finns möjlighet att se föreställningen *In your dreams* på Sagateatern den 7/5 09.15 eller 12.30 eller den 8/5 09.15. Föranmälan krävs, se bifogad inbjudan.

Nämndledamöterna tackar för ett givande besök. Och påpekar hur ”Väldigt trevligt det är att komma ut och se hur det ser och höra er som jobbar i verksamheten”.

Skolans arbete med trygghet och studiero

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero. En förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan och har respekt för varandra. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön, bland annat genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler.

Personalen:

Det är väldigt lugnt och tryggt i vår verksamhet. Vi är en del av Berzan men ändå i en lite egen verksamhet. Vi är duktiga på att ta ett gemensamt ansvar – alla elever är allas ansvar. Vi har små grupper och en närhet till eleverna. Vi träffas varje vecka, i teamet runt klassen och eleverna. På det individuella programmet är det hög personaltäthet med många elevassistenter. Det är låg personalomsättning, väldigt ovanligt att någon slutar. Låg personalomsättningen medför en trygghet för elevgruppen. Ibland behöver någon elev vara helt själv, men ibland kan brist på lokaler göra det svårt. Lokalfrågan är svår. På särskolan måste man ha större utrymmen per elev. Många elever har även mycket utrymmeskrävande utrustning. Det finns ett värde i att gymnasiesärskolan finnas mitt i stan' och att eleverna går på Berzan med ”alla andra”. På rasterna hänger ofta eleverna på de nationella programmen i sofforna eller i sitt uppehållsrum. Vissa elever går bort till det gemensamma fiket. Eleverna på individuella programmet har ett eget uppehållsrum.

Skolans arbete med digitalisering

Från januari 2017 har samtliga elever tillgång till G Suite for Education (tidigare Google for Education) som är en digital plattform för kommunikation och samarbete i undervisningen.

Personalen: Många elever har digitala hjälpmedel för kommunikation, även kommunikation med hemmet med bildstöd. Alla elever har tillgång till en Ipad eller dator. Det finns bra tillgång till verktyg som fungerar bra. Eleverna på individuella programmet använder Ipaden även mycket på rasterna. Vi försöker få till att lägga bort paddan ibland för att umgås lite med varandra istället.

Eleverna: Eleverna på gymnasiesärskolan har I-pad som de använder i undervisningen. På frågan vad gör ni med I-paden så blev det lite olika svar: Det är lätt! Vi jobbar med I-paden. Vi gör film.
För många elever sker kommunikation m h a I-paden.

Skolans arbete med elevinflytande

Elevinflytande och ansvar beskrivs som ett utvecklingsområde på många skolor i Linköping. Elevinflytande handlar om att elever ska ha möjlighet till att kunna uttrycka sina synpunkter och att skolan ska ta del av elevernas åsikter och intressen.

Personalen: Vi har både klassråd och elevråd. Vi har även ett inflytande på undervisningen varje dag då varje skoldag inleds och avslutas i dialog med eleverna.

En fråga om hur resultaten från elevenkäten används. Återkopplas resultatet till eleverna? Enkäten har blivit bättre. Vi tolkar. Bildstöd för första gången i år, det är bättre men den skulle kunna förenklas ännu mer.

Eleverna: Eleverna fick frågor om deras möjlighet att påverka och vad elevrådet gör. Eleverna säger att de får bestämma lite till exempel vad som ska köpas in till uppehållsrummet. En elev berättar att han försökt starta en skolstrejk för klimatet men att elevrådet inte hängt på.

Skolans arbete med ökad närvaro för högre måluppfyllelse

Personalen: Eleverna vill helst inte vara borta, inte ens på loven eller när de är sjuka.

Skolans arbete med elever i behov av extra anpassningar särskilt stöd

Personalen:

Mycket lärande av varandra, eleverna är intresserade av andra elevers stöd och de tar hjälp av varandras stöd. Elever som själva inte behöver tecken lär sig för att kunna kommunicera med de som använder tecken.

Många elever som har fysiska behov, och vi får göra anpassningar av möbler och material.

Ett stort intresse och engagemang i personalgruppen för extra anpassningar och särskilt stöd. Det är inspirerande att hitta lösningar för eleverna. Vi har ett mycket gott arbetsklimat och hjälps åt.

Skolans arbete med att förbereda elever för arbete och vidare studier

Personalen:

Eleverna på nationella program har 22 veckor APL (arbetsplatsförlagt lärande). För de nationella gymnasiesärskoleprogrammen finns den så kallade År 4-processen där intressenterna kring ungdomarna träffas för att diskutera framtida möjligheter. Det är ganska svårt med APL, programmen är breda och har inte så tydlig yrkeskoppling. Många elever gör sin APL affär. Det gäller att hitta eldsjälar som vill jobba med gruppen. Scandic, Hjärta till hjärta och Plantagen är exempel på goda samarbetspartners. De kommunala verksamheterna är svårare att få till ett samarbete med. Även för eleverna på nationella gymnasiesärskoleprogram kan det ibland hända att någon personal är med på APL. På det individuella programmet är det till 95 % personal med på praktiken. Att det kommer med en personal underlättar att få en APL-plats. I år fick verksamheten två platser av de kommunala feriearbetena. Eleverna måste vara självgående för att kunna ha ett feriearbete. Har i veckan varit ett matchningsmöte inför sommaren såg positivt ut. Individuella programmet önskar utveckla samarbetet med daglig verksamhet. Många elever tycker att det är länge att vara borta från skolan under APLperioderna. Eleverna saknar mycket sitt sociala umgänge då de är på praktik.

Eleverna:

Hur är det med praktiken? Den är bra! Vad är det som är skoj? Kul att arbeta och kul att träffa andra människor. Flera elever har varit på Hemköp i Ryd där de bland annat har packat upp varor. En elev har varit på återvinnningen också. En elev har varit på Hjärta till hjärta. En elev har varit på Glädjekällan (en daglig verksamhet). Flera framhåller Hemköp i Ryd som en toppen plats att vara på.

Hur arbetar skolan för att alla elever ska uppleva att skolan är intressant och stimulerar till fortsatt lärande?

Hur skolan upplever att övergången mellan de olika skolformerna fungerar
Utbildningsförvaltningen har ett särskilt uppdrag i att utvärdera övergången inom och mellan skolformer. Övergångar beskrivs i bildningsnämndens verksamhetsberättelse som ett gemensamt förbättringsområde, detta innefattar övergångar mellan:

- Grundskola/grundsärskola – gymnasieskola/gymnasiesärskola
- Introduktionsprogram- nationella program
- Gymnasieskola/gymnasiesärskola- vuxenutbildning

Personalen:

Det finns en utarbetad plan och ett årshjul för övergången från grundsärskolan till gymnasiesärskolan. Det är olika för de nationella gymnasiesärskoleprogrammen och det individuella programmet. Inför att eleverna gör sitt val till gymnasiesärskolan har de så kallad inpraktik, praktik på programmen i gymnasiesärskolan. Redan i år 7 går eleverna på studiebesök på gymnasiesärskolan, i år 8 provar eleverna på en halv dag per program, i år 9 är eleverna flera dagar på de program som valet står emellan. Under våren i årskurs 9 sker överlämningssamtal för varje elev med teamet från grundskolan. Skolan försöker möta önskemål om extra besök, detta är så mycket värt. För det individuella programmet åker skolans personal ut till grundsärskolan för att besöka eleven i sin nuvarande miljö.

Personal beskriver att de ibland är bekymrade om vad som kommer efter. En del av eleverna riskerar att bli hemmasittare. Vi jobbar med dem i fyra år men det måste finnas mottagare i vuxenlivet.

Personalen ger ett förbättringsförslag: Man skulle behöva veta vilken plats man ska ha tidigare, så det är klart innan studenten.

Det är också bekymmersamt för den grupp av elever som hamnar lite mitt emellan, elever som varken passar på daglig verksamhet eller på ett arbete. Dessa hamnar på ekonomiskt bistånd.

För att säkerställa övergången finns nätverk för specialpedagoger och för studie- och yrkesvägledningen. I dessa nätverk ingår grundsärskolan i Linköping, Kinda och Åtvidaberg.